

Minister van Financiën en Minister van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONS KENMERK

DATUM

BEHANDELD DOOR

BEZOEKADRES

1298263

7 april 2021

A. van der Reest

Paul Krugerstraat 1

TELEFOON

0118-487308

BIJLAGEN

ONDERWERP

Reactie op voorstellen nieuwe verdeling gemeentefonds

Excellenties,

Naar aanleiding van de voorstellen voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds, welke aan de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) zijn gestuurd voor advies en waarmee voor het eerst de herverdeeleffecten op individueel gemeentelijk niveau bekend zijn geworden – in de zin van de voorlopige financiële effecten per gemeente – geven wij u hierbij onze reactie op de voorstellen.

Het is zowel met verbazing als ook gevoelens van verontwaardiging dat wij moeten constateren dat de voorgestelde nieuwe verdeling opnieuw ongunstig uitpakt voor Vlissingen. De gemeente gaat er in de bijdrage per inwoner weer verder op achteruit! Met name op de onderdelen Sociaal domein en algemene eigen inkomsten (OZB en OEM) vermindert de bijdrage. Een ontwikkeling die ons grote zorgen baart.

Al geruime tijd zijn wij op grond van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet met uw ministeries in gesprek om de zware financiële problemen waar wij als gemeente mee kampen, op te pakken en om te buigen. Meer dan eens hebben wij onze waardering uitgesproken over de constructieve wijze waarop, in samenwerking met de vertegenwoordigers van uw ministeries, de provincie en de gemeente, wordt gewerkt aan het financieel gezond maken van de gemeente Vlissingen.

Deze samenwerking is van groot belang aangezien de tekorten in het sociaal domein en werk & inkomen vanaf 2015 in zorgwekkende mate zijn toegenomen. Samen met de inspecteur en de provincie geeft de gemeente Vlissingen invulling aan het Plan van Aanpak Artikel 12, met als belangrijkste doel het terugdringen van de oplopende tekorten en het hervinden van een gezonde balans tussen kosten en baten. Wij wezen u in onze reactie op het inspectierapport 2019 d.d. 23 november 2020 al eerder op de omvang van deze opdracht.

“Op basis van het begrote tekort op het vlak van het sociaal domein en werk & inkomen is aan de hand van de genoemde maatregelen in het inspectierapport 2019 een ambitieniveau

geformuleerd in de begroting 2020 voor de te realiseren bezuinigingen oplopend tot € 8,2 miljoen in 2023. Wij zullen ons vanzelfsprekend maximaal inspannen om deze bezuinigingen te realiseren. Echter, zoals het er nu naar uitziet zal het tekort in de begroting 2021 ten opzichte van de begroting 2020 met miljoenen oplopen. Dit betekent dat zelfs met de volledige realisatie van de € 8,2 miljoen in 2023 het tekort niet is weggewerkt.”

Ruim 8 jaar is de gemeente Vlissingen nu aan het werk om haar financiële positie op orde te krijgen. Geen enkele mogelijkheid wordt onbenut gelaten om dit te realiseren, zoals ook onze inwoners aan den lijve hebben ondervonden, onder meer in de hoge gemeentelijke belastingen. Daarnaast hebben wij gedurende deze periode echter moeten constateren dat een niet gering deel van het tekort wordt veroorzaakt door exogene factoren die niet door ons beïnvloedbaar zijn. Ook dat hebben wij eerder bij u aangegeven.

Bepaalde wet- en regelgeving – bijvoorbeeld waar sprake is van open-eindefinanciering of het eenzijdig van rijkswege vergroten van de zorgvraag door de introductie van het Wmo-tarief huishoudelijke hulp – is in negatieve zin van invloed op de mate van grip en beheersing van de lasten Sociaal domein.

Ontoereikende rijksbudgetten en objectieve verdeelmodellen die onvoldoende rekening houden met bepaalde structuurkenmerken van de gemeente spelen een grote rol in het stand houden van de financiële achterstand waar de gemeente mee kampt. Zo gaf de Visitatiecommissie van de VNG in 2019 al aan dat Vlissingen te maken heeft met specifieke grootstedelijke problematiek in het sociaal domein. Al bij de oude modellen is gebleken dat deze niet perfect waren en daardoor ook leidden tot ongewenste herverdeeleeffecten. En ook bij de nu aangereikte voorstellen blijkt dat de nieuwe verdeling voor Vlissingen ruim onvoldoende de kosten voor de realisatie van de wettelijke taken dekt.

De Commissie Financiën van de VNG geeft aan dat de grote herverdeeleeffecten bij het sociaal domein deels een gevolg zijn van meerdere zeer speciale maatstaven die in 2015 zijn ingevoerd maar die nu vanwege de wens tot vereenvoudiging niet meer terugkeren. Dat geldt in ieder geval voor de gemeenten in Groningen, Friesland en Zeeland die met een groot negatief herverdeeleeffect geconfronteerd worden, maar waarschijnlijk ook voor andere gemeenten met een groot negatief herverdeeleeffect bij het sociaal domein. Daarnaast constateren wij voor Vlissingen dat de herijking zoals die nu voorligt gebaseerd is op de jaarrekening cijfers 2017 en dus onvoldoende rekening houdt met de (forse) stijging van de lasten in het sociaal domein vanaf 2018.

Voor de gemeente Vlissingen wegen deze effecten nog veel zwaarder door dan bij de andere gemeenten die ook getroffen worden door negatieve herverdeeleeffecten al het geval is. Immers, als gevolg van de eerdere sanering van de grondexploitatietekorten, ontbreekt het de gemeente Vlissingen aan financiële reserves, enerzijds om deze negatieve herverdeeleeffecten op te vangen en anderzijds om zelfstandig tot de noodzakelijke veranderingen in het sociaal domein te komen.

Wij vinden het onbegrijpelijk, maar vooral ook zorgelijk, dat u in het verlenen van de Artikel 12-status aan de gemeente Vlissingen erkent dat er sprake is van een ernstige financiële problematiek, terwijl daarnaast in de nieuwe voorstellen voor het verdeelmodel juist weer de uitkomsten negatief zijn en dus er toe zullen leiden dat Vlissingen opnieuw een – in dit geval misschien wel definitieve – achterstand oploopt in haar taak om tot een gezonde financiële basis te komen.

Hoogachtend,

namens de gemeenteraad van Vlissingen,

de voorzitter,

drs. A.R.B. van den Tillaar

de griffier,

mr. F. Vermeulen